

प्रेस विज्ञप्ति

संस्थापक समूहको शेयर अभौतिकरण गर्ने सम्बन्धमा सिडिएससीको प्रस्तावमाथि गम्भीर ध्यानाकर्षण

सिडिएस एण्ड क्लियरिङ लिमिटेड (सिडिएससी)को सञ्चालक समितिले कम्पनीहरूको शेयर सूचीकरण गर्ने सम्बन्धमा गरेको पछिल्लो निर्णयप्रति स्वतन्त्र ऊर्जा उत्पादकहरूको संस्था, नेपाल (इप्पान)को गम्भीर ध्यानाकर्षण भएको छ ।

सिडिएससीले धितोपत्र बजारमा शेयरको सार्वजनिक निष्काशन गरी सूचीकृत हुने प्रक्रियामा रहेका कम्पनीहरूको संस्थापक समूहको शेयर अभौतिकरण (Dematerialization) प्रक्रिया लम्ब्याउँदै अन्ततः सबै कम्पनीहरूको संस्थापक र सर्वसाधारणतर्फ जारी भएको शेयरको छुट्टाछुट्टै International Securities Identification Number (ISIN) नम्बर जारी गर्नको लागि नेपाल धितोपत्र बोर्ड (सेबोन) मा प्रस्ताव पठाएको छ । सो प्रस्तावले संस्थापक लगानीकर्ता, निजी क्षेत्र, वैदेशिक लगानीकर्ता, शेयरमा लगानी गर्ने आम सर्वसाधारणमा थप अन्यौलता र अस्पष्टता पैदा मात्र भएको छैन, यसले उनीहरूमा निराशा पैदा हुने अवस्था सिर्जना भएको छ । यो प्रस्ताव कार्यान्वयन भएमा हालसम्म नेपालको पुँजी बजारमा लागू भईरहेको, प्रचलित कानून, अन्तर्राष्ट्रिय मान्यता र स्थापित ISIN अभ्यास विपरितको यो प्रस्तावले नेपालको पुँजी बजारमा दीर्घकालीन प्रभावसँगै देशप्रति अन्तर्राष्ट्रिय जगतको दृष्टिकोणमा समेत नकारात्मक प्रभाव पार्ने निश्चित भने नेपाली निजी क्षेत्र तथा गैरआवासीय नेपाली समुदायको लगानीका साथै प्रत्यक्ष वैदेशिक लगानीमा समेत असर पर्ने गरी अघि बढाएको प्रस्तावले स्वदेशी पुँजी संकलन (Capital Formation), गैरआवासीय नेपालीहरूमार्फत आउने लगानी र विदेशी लगानी व्यवस्थापनमा समेत कठिनाई हुनेछ ।

यसले नेपालमा निजी क्षेत्रले विभिन्न उद्योग व्यवसायमा गरेको लगानीमा विश्वास गुम्नुका साथै वैदेशिक लगानीकर्ताहरूमा समेत नेपालको लगानी वातावरणप्रति गम्भीर आशंका उत्पन्न भएको छ । सिडिएससीको यो प्रस्तावले नेपालको एउटा कानूनलाई हेरेर लगानी गरेको विदेशी लगानीकर्ताले आफ्नो शेयर बेचेर लगानी फिर्ता लिन नै नसक्ने वातावरण निर्माण गर्नेछ । यसले सरकारको वैदेशिक लगानी प्रवर्द्धन नीति, पुँजीबजारको सुदृढीकरण र समग्र आर्थिक सुधार लक्ष्यप्रति निकै ठूलो नकारात्मक प्रभाव पार्ने प्रष्ट छ । अहिले संस्थापक र सर्वसाधारणको शेयर एउटै आईएसआईएनमा हुँदा यस्को हिस्सा ठूलो रहेकोले बजार चलायमान छ तर छुट्टाछुट्टै राख्दा नेपालको पुँजीबजार नै गम्भीर संकटमा पर्ने छ भने सरकारले पाइरहेको अरबौं पुँजीगत लाभकर गुम्ने र ब्रोकर कम्पनी तथा नेप्सेको कमिसन आम्दानीमा समेत ठूलो गिरावट आउनेछ ।

यसको सबैभन्दा ठूलो असर ऊर्जा क्षेत्रमा पर्ने देखिएको छ । पछिल्लो समयमा संस्थापक शेयर लगानीकर्ताहरूको संख्या बढीरहेको बेला छुट्टाछुट्टै (ISIN) को प्रस्तावले संस्थागत लगानीमा ठूलो गिरावट आउनेछ । यसले नेपाल सरकारले अघि सारेको आगामी १० वर्षभित्र २८५०० सय मेगावाट उत्पादन पुर्याउने लक्ष्यसहितको ऊर्जा विकास मार्गचित्र कार्यान्वयनलाई असम्भव बनाउनेछ । सो लक्ष्य हासिल गर्नका लागि ६१ खर्ब आवश्यक पर्ने तथा सो रकममध्ये आन्तरिक स्रोत (निजी क्षेत्र, बैंक तथा वित्तिय संस्था) बाट १० अर्ब डलर, गैरआवासी नेपाली तथा वैदेशिक रोजगारीमा रहेका नेपालीको १२ अर्ब डलर र वैदेशिक लगानी समेतको गरी ८.५ अर्ब डलर गरी कुल करिब ३० अर्ब डलर अर्थात ४० खर्ब

President

Ganesh Karki

Senior Vice President

Mohan K. Dangi

Vice President

Ananda Chaudhary

Ashish Garg

Bharat B. Khatri

Ram P. Acharya

Uttam Bhlon Lama

General Secretary

Balaram Khatiwada

Deputy General Secretary

Prakash Chandra Dulal

Secretary

Bharat Kumar Khadka

Bharat Nepal

Bikram Bista

Him P. Pathak

Kabita Pokhrel

Treasurer

Narendra Ballav Panth

Member

Bharat P. Parajuli

Bijay Mohan Bhattarai

Isha Shrestha

Kuber Mani Nepal

Mithun C. P. Paudel

Shankar Bashyal

Suman Joshi

Susan Karmacharya

T N Acharya

Uttar K. Shrestha

Associate Member

Shailendra Guragain

IPP & Chief Advisor

Krishna P. Acharya

स्वतन्त्र ऊर्जा उत्पादकहरूको संस्था, नेपाल Independent Power Producers' Association, Nepal

President

Ganesh Karki

Senior Vice President

Mohan K. Dangi

Vice President

Ananda Chaudhary

Ashish Garg

Bharat B. Khatri

Ram P. Acharya

Uttam Bhlon Lama

General Secretary

Balaram Khatiwada

Deputy General Secretary

Prakash Chandra Dulal

Secretary

Bharat Kumar Khadka

Bharat Nepal

Bikram Bista

Him P. Pathak

Kabita Pokhrel

Treasurer

Narendra Ballav Panth

Member

Bharat P. Parajuli

Bijay Mohan Bhattarai

Isha Shrestha

Kuber Mani Nepal

Mithun C. P. Paudel

Shankar Bashyal

Suman Joshi

Susan Karmacharya

T N Acharya

Uttar K. Shrestha

Associate Member

Shailendra Guragain

IPP & Chief Advisor

Krishna P. Acharya

लगानी जुटाउने मार्गचित्र उल्लेख गरिएको छ तर यो प्रस्तावले सो लगानी जुट्ने सम्भावनाको ढोका बन्द हुनेछ। यसको कारण ऊर्जा क्षेत्र मात्र होइन, निजी क्षेत्रले पर्यटन, स्वास्थ्य, पूर्वाधार लगायतका उत्पादनमूलक उद्योगमा पुँजी संकलन हुन सक्नेछैन भने स्टार्ट अप, प्राइभेट इक्विटी, भेन्चर क्यापिटल लगायतका क्षेत्रमा समेतमा लाग्न अघि बढेका लगानीकर्ताहरूलाई निरुत्साहित बनाउनेछ। यो व्यवस्थाले आईपीओ जारी गरी शेयर अभौतिकरण प्रक्रियामा रहेका कम्पनीहरू, आईपीओ जारी गरी लकडन अवधि सकिन लागेका कम्पनीहरू र आईपीओको पाइपलाइनमा रहेका कम्पनीहरूसमेत नराम्ररी प्रभावित भई यसले समग्र पुँजीबजारलाई दीर्घकालसम्म मात्र नकारात्मक प्रभाव पार्दैन, नेपालको अर्थतन्त्रको असर पर्ने निश्चित छ। धितोपत्र बोर्डको तथ्यांकलाई विश्लेषण गर्दा यसबाट लकिन अवधिमै रहेका ऊर्जा, मिडिया, सिमेन्ट लगायतका ५८ उद्योगका ८७ अर्ब बराबरका ८७ करोड शेयर संख्यामा असर पर्नेछ। यसैगरी ऊर्जाको मात्र ४७ आयोजनाको ५३ अर्ब रुपैयाँ बराबरका ५३ करोड शेयर संख्यामा असर पर्नेछ। यसैगरी ४९ अर्ब बराबरको शेयर जारीका लागि धितोपत्र बोर्डमा आवेदन दिएका ३७ कम्पनी (धितोपत्र बोर्डले विना आधार हटाएका ६ बाहेक) को लगानीमा पनि असर पर्ने निश्चित छ।

हाल सार्वजनिक निष्काशन गरिएका शेयरहरू तीन वर्षसम्म लकड पेरियड राखिएकोले सिडीएससीले नै बेच्न नपाउने (मालपोतमा जग्गा बन्धकी राखेको जग्गा जस्तै) गरी लकड (शेयर लगानीकर्ताले चाहेर पनि बेच्न नपाउने गरी) पेरियड राखिएको हुन्छ। लकड पेरियड खुल्लु एक महिना अघि नै राष्ट्रिय पत्रपत्रिकामा तीन पटक सूचना प्रकाशन गरेपछि मात्र बेच्न पाउने तथा सञ्चालकहरूको हकमा लकड पेरियड सकिएपछि पनि सञ्चालक रहेसम्म बेच्न नपाउने र सञ्चालकबाट राजीनामा दिएपछि पनि एक वर्षसम्म बेच्न नमिल्ने विद्यमान व्यवस्था पर्याप्त रहेकोले नयाँ व्यवस्था आवश्यक देखिदैन। यसकारण संस्थापक तथा सार्वजनिक समूहका शेयरहरू समान मूल्य, अधिकार र लाभांशमा समान हकको कारण एउटै प्रकृतिका शेयरलाई फरक ISIN नम्बरको प्रस्ताव कार्यान्वयन गरिनु विद्यमान कानूनी विपरित भएकोले यो पूर्णतः कानूनी दृष्टिले अवैधानिक मात्र छैन, यो बढीभन्दा बढी लगानी भित्र्याएर र परिचालन गरेर देशभित्रै ऊर्जा लगायतका उद्यमशिलतामार्फत स्वदेशभित्रै रोजगारी सिर्जना र आर्थिक गतिविधि वृद्धि गरी देशलाई समृद्ध बनाउने लक्ष्य हासिलका लागि ठूलो बाधक बनाउने खालको छ भन्ने हाम्रो ठहर छ।

तसर्थ, नियामक निकायहरूलाई बजारको पारदर्शिता र लगानीकर्ताको विश्वास कायम राख्न यथाशीघ्र साविककै व्यवस्था अनुसार सबै शेयर सदस्यहरूलाई एउटै ISIN नम्बर राखेर अभौतिकरण गर्न/गराउने व्यवस्था गर्नका लागि इप्पान जोडदार माग गर्दछ। साथै हाल सिडीएससीले प्रस्ताव गरेको छुट्टाछुट्टै ISIN नम्बरको प्रस्ताव फिर्ता लिन आग्रह गर्दै यसको कार्यान्वयन प्रकृया अघि नबढाउन धितोपत्र बोर्डसँग र यसलाई फिर्ता लिई लगानीकर्ताहरूलाई उत्साहित बनाउन हामी अर्थ मन्त्रालयसँग इप्पान जोडदार माग गर्दछ।
धन्यवाद।

बलराम खतिवडा
महासचिव

गणेश कार्की
अध्यक्ष

मिति: २०८२/०४/१३ गते